

Det er, som det er sagt, sådan, at det netop kunne være, at det var den unyttige forskning, den, som ikke, som det hedder med en rædselsfuld frase i lovtæksten, »medvirker til samfundets vækst og velfærd«, der virkelig var kriteriet for, om der er forskningsfrihed.

De massivt negative hørings svar og hele det oprør, der er i universitetsverdenen, særlig fra universiteterne i København og Århus, har bekræftet Dansk Folkepartis overbevisning: Dette lovforslag er en knyttnæve mod universiteternes tradition for åndsfrihed og forskningskultur; det er med Københavns Universitets stærke og prægnante udtryk en markedsføring af uddannelse og forskning.

Hvorfor står det så først lysende klart nu? Det gør det, for sådan har ministeren selv villet det via en forligsstudehandel, der systematisk har holdt universiteterne og al anden relevant sagkundskab uden for beslutningsprocessen. Forhandlingerne i fjor blev ført bag lukkede døre med de partiordførere, der forventedes at hoppe med på forligsvognen. Svarene på de spørgsmål, der blev stillet universiteterne, fik ikke nogen som helst indflydelse på lovforslaget, for ministeren skulle rejse sig dette monument på rekordtid – jeg gav vidst, hvorfor det egentligastede så meget – og uden at timingen skulle forstyrres af sagkyndig kritik.

Jeg indrømmer, at det ikke er første gang, der er indgået et forlig på den måde, og det har vi da selv været med til og haft det fint med, men det er vel første og forhåbentlig sidste gang, at det gøres i en sag med en sådan videntyngde og med et sådant behov for, at lovgiverne bliver oplyst af sagkundskaben. Jeg vil sige, at det er demokrati, når det er værst, og universitetsverdens indignation er forståelig.

Dansk Folkeparti trak sig ud af dette forligscirkus i september og anbefalede ministeren at følge god demokratisk skik og lægge sit lovforslag frem i Folketingssalen til åben forhandling, så man kunne læse universitetsfolkernes og andre relevante sagkyndiges bemærkninger i en høringsrunde. I stedet fik ministeren et forståeligt nok tøvende Socialdemokrati med på at påtvinge universiteterne en styrelsesform, hvorefter den forventede markedseffektivitet og erhvervslivets udbytte stort set er eneste mål og vægt: resultater, resultater, fuld fart frem.

Kl. 11.40

Reformens hovedidé er som bekendt det med, at man påtvinger universiteterne alle de institutioner, man i dag tilfældigvis har valgt at

benævne universiteter, bestyrelser med eksternt flertal, samtidig med at universiteterne skal være selvejende og lederne skal være ansatte og ikke som i dag kollegialt valgte, og formanden må ikke vælges blandt de interne bestyrelsesmedlemmer; et mærkeligt diskriminerende, mistænkeliggørende og udemokratisk påfund.

Vi er ikke i tvivl om, at styrelsesformen med eksternt flertal har sin berettigelse på en række institutioner, f.eks. på Handelshøjskolen og på DTU, og på Danmarks Pædagogiske Universitet siges det at fungere fint. Men vi taler jo her om institutioner, som målrettet uddanner studerende til en færdighed, der vel bedst kan defineres og opdateres af aftagerleddet, og hvor det desuden i aftagerleddet vrimler med kompetente folk, der vil påtage sig bestyrelsesopgaven.

Det hovedløse her er altså, at alle disse institutioner, som er så vidt forskellige, forskelsløst skal påtvinges en form, der vil være døden for det klassiske fakultetsopdelte universitet og nedbryde en 500 år gammel møjsommelig opbygget forskningskultur, hvor den ikkemålrettede, den unyttige grundforskning står i centrum – en dræbende ensretning, hvor alle skal have samme profil og ikke selv må skabe den.

Hertil kommer, at det nye selvejerbegreb efter et normalt begreb af, hvad selvejer er, forekommer så mystisk, at ingen kan forestille sig, hvordan det skal fungere, så meget mindre som ingen vel kan forestille sig, at staten vil lægge sit ansvar fra sig med hensyn til forskning og undervisning.

Lad mig endelig pege på en detalje, som med mere end fuld ret må forurolige de studerende: at de eksterne og uafhængige censorer afskaffes, hvilket gør eksaminanden retsløs og samtidig fjerner en fremragende kvalitetssikring på landsbasis. Der er ikke nogen overvejelse bag, vi får ikke at vide, hvorfor i himlens navn man gør det.

Jeg vil til sidst sige, at vi erkender, at der virkelig er brug for en universitetsreform. Styrelsesformen i dag er ikke ideel, den demokratiske opbygning med valgte ledere er i den form, den har, en belastning for f.eks. institutledere, der forhindres i at bedrive den forskning, de brænder for, fordi de skal bruge for meget tid på administration. Det har været et irritationsmoment. Men den konsekvens, der her drages, må betegnes som intet mindre end en katastrofe for universiteterne, for landet.

Dansk Folkeparti vil stadig opfordre de forligspartier, der har handlet uden at være oplyste